

Organisering av bistanden til kommunene på det VAR-tekniske området.

Av Svein E. Wilthil.

Svein E. Wilthil er sjefingeniør i Norske Kommuners Sentralforbund.

*Innlegg på møte i
Norsk Vannforening 11. oktober 1979.*

Kommunenes behov for bistand og veiledning m.v. på det VAR-tekniske området kan tenkes ivaretatt på flere måter:

1. Ved at det opprettes et frittstående samarbeidsorgan for VAR-tekniske spørsmål med kommunene eller VAR-verkene som medlemmer.
2. Ved at de sentrale statlige myndigheter koordinerer sin veiledningstjeneste og eventuelt oppretter et eget organ for å ta seg av dette.
3. Ved at Norske Kommuners Sentralforbund i samarbeid med de sentrale myndigheter og forskningen bygger ut sin veiledningstjeneste overfor kommunene på dette området.

Alternativ 1 har utgangspunkt i den innstilling som en komité oppnevnt av Norsk Kommunalteknisk Forening har avgitt. I denne innstillingen foreslås det opprettet et samarbeidsorgan for vann-, avløps- og renovasjonsverk. Komitéen har tenkt seg at et slikt samarbeidsorgan enten bør være tilknyttet Sentralforbundet eller være relativt frittstående. Samarbeidsorganet forutsettes delvis finansiert gjennom kontingenter fra medlemmene,

og delvis gjennom tilskudd fra sentrale statlige myndigheter og sentralforbundet.

Om organiseringen av et slikt samarbeidsorgan sies det videre i ovennevnte innstilling:

- Alle vann-, avløps- og renovasjonsverk bør kunne bli medlemmer uavhengig av eierforhold og formell status.
- Organet bør ledes av et styre på maksimalt 5 personer bestående av en representant for Norske Kommuners Sentralforbund, en for Kommunalteknisk Forening og tre for medlemmene. I styret bør de politiske organer også være representert.
- I tillegg bør det etableres et råd som kontaktorgan, og med faglig konsultativ funksjon. Foruten styret bør i rådet også inngå representanter for f.eks. Miljøverndepartementet, Statens Forurensningstilsyn, Norsk institutt for vannforskning, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd, Statens Institutt for Folkehelse, Staten Teknologiske Institutt, Norges Tekniske Høyskole, Vannressursutvalget o.l.
- Årsmøtet bestående av representanter for de betalende medlemmer bør være det høyeste organ. Årsmøtet skal bl.a. velge tillitsmenn, samt behandle årsberetning, regnskap og budsjett.

Fra Norske Kommuners Sentralforbunds side må det være klart at en utvikling mot opprettelse av egne, frittstående samarbeidsorganer for kommunene innenfor de enkelte fagområder må anses som meget uheldig. En slik utvikling vil bidra til å svekke kommunenes og forbundets stilling, og vil være i direkte motstrid til den samling av kommunale interesseorganisasjoner som ble gjennomført i 1972, og som ledet til opprettelsen av Norske Kommuners Sentralforbund.

Når det gjelder alternativ 2, driver de sentrale myndigheter og spesielt Statens Forurensningstilsyn allerede i dag en utstrakt veiledningsvirksomhet overfor kommunene, bl.a. ved utarbeidelse av normer, retningslinjer og veiledningsmaterieell. Over Miljøverndepartementets budsjett forvaltes betydelige midler til denne form for virksomhet. De sentrale myndigheter har imidlertid gitt uttrykk for at en egentlig ikke anser fagteknisk bistand til kommunene for å være en oppgave for staten.

Forskningen gir også veiledning og bistand til kommunene gjennom de forskningsprogrammer som er etablert for fast avfall, drift av renseanlegg og transport av vann. Etterhvert som disse forskningsprogrammene avvikles, vil denne bistanden bli vesentlig redusert.

På denne bakgrunn synes det lite trolig at de sentrale myndigheter vil kunne utvide sitt engasjement på dette område.

Norske Kommuners Sentralforbund er etter sitt formål kommunenes interesseorganisasjon, som bl.a. skal bistå kommunene i deres virksomhet. Forbundet gjør dette ved å gi veiledning til kommunene i enkeltspørsmål, ved å utarbeide retningslinjer, normer og generelt veiledningsmaterieell, ved å utvikle kurs og ved

å gi informasjon gjennom de kanaler forbundet rår over.

Kommunenes behov for bistand på det VAR-tekniske området kan derfor best ivaretas ved en utbygging av Sentralforbundets veiledningstjeneste, og ved å utnytte de ressurser forbundet ellers rår over sentralt og lokalt. Det kan i denne forbindelse være grunn til å nevne at forbundet har en rekke fagkomitéer til støtte for sitt arbeid på det kommunaltekniske området, at forbundet har en egen kursavdeling som både produserer og tilrettelegger kurs for ombudsmenn og ansatte i kommunene, at forbundet disponerer en rekke formidlingskanaler, såsom Kommunalt Tidsskrift, Fagkontakt, KT-rapport, at en har et eget forlag til å ta seg av trykking og distribusjon av materieell, og ikke minst at en har et lokalt apparat i hvert fylke.

En eventuell utbygging av forbundets veiledningstjeneste på det VAR-tekniske området bør i første fase skje i nært samarbeid med statlige myndigheter og forskningen. Det kan her tenkes opprettet en samarbeidskomité hvor de sentrale miljøvern- og helsemyndigheter samt forskningen er representert, og som får til oppgave å sørge for en koordinert virksomhet.

Til å forestå de konkrete arbeidsoppgaver må engasjeres tre-fire høyt kvalifiserte kommunalteknikere med bakgrunn i og erfaring fra VAR-teknisk virksomhet.

Etter en periode på 3—4 år måtte videreføringen av arbeidet vurderes i lys av de erfaringer som var høstet. Det måtte da tas stilling til fremtidig organisering, behov for personellmessige utvidelser, nye oppgaveområder osv.

I første driftsår vil utgiftene til å etablere et slikt serviceapparat kunne bli om lag 1,5 millioner kr. En kan ikke regne

med at virksomheten i særlig grad kunne bli selvfinansierende, men på noe sikt burde en del av utgiftene kunne dekkes ved honorarer, gebyrer, salg av publikasjoner osv.

De sentrale statlige myndigheter og forskningen burde gi støtte til arbeidet i etableringsfasen og kanalisere midler til virksomheten i forbindelse med konkrete oppdrag.

Norske Kommuners Sentralforbund er oppmerksom på de problemer kommunenes tekniske forvaltning står overfor når det gjelder bygging og drift av vann-

avløps- og renovasjonsanlegg, og behovet for økt bistand til kommunene på dette området. Dette har vært påpekt fra mange hold, både innenfor forbundets egne organer, fra de sentrale statlige myndigheter og forskningen og fra private organisasjoner. Spørsmålet om utvidelse av forbundets engasjement er derfor tatt opp i forslag til 4-årsplan for forbundets virksomhet i perioden 1980—83. Utkastet til 4-årsplan skal etter behandling i forbundets styre legges fram for fylkeskretsene og endelig behandles på forbundets lands-ting i juni 1980.